

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

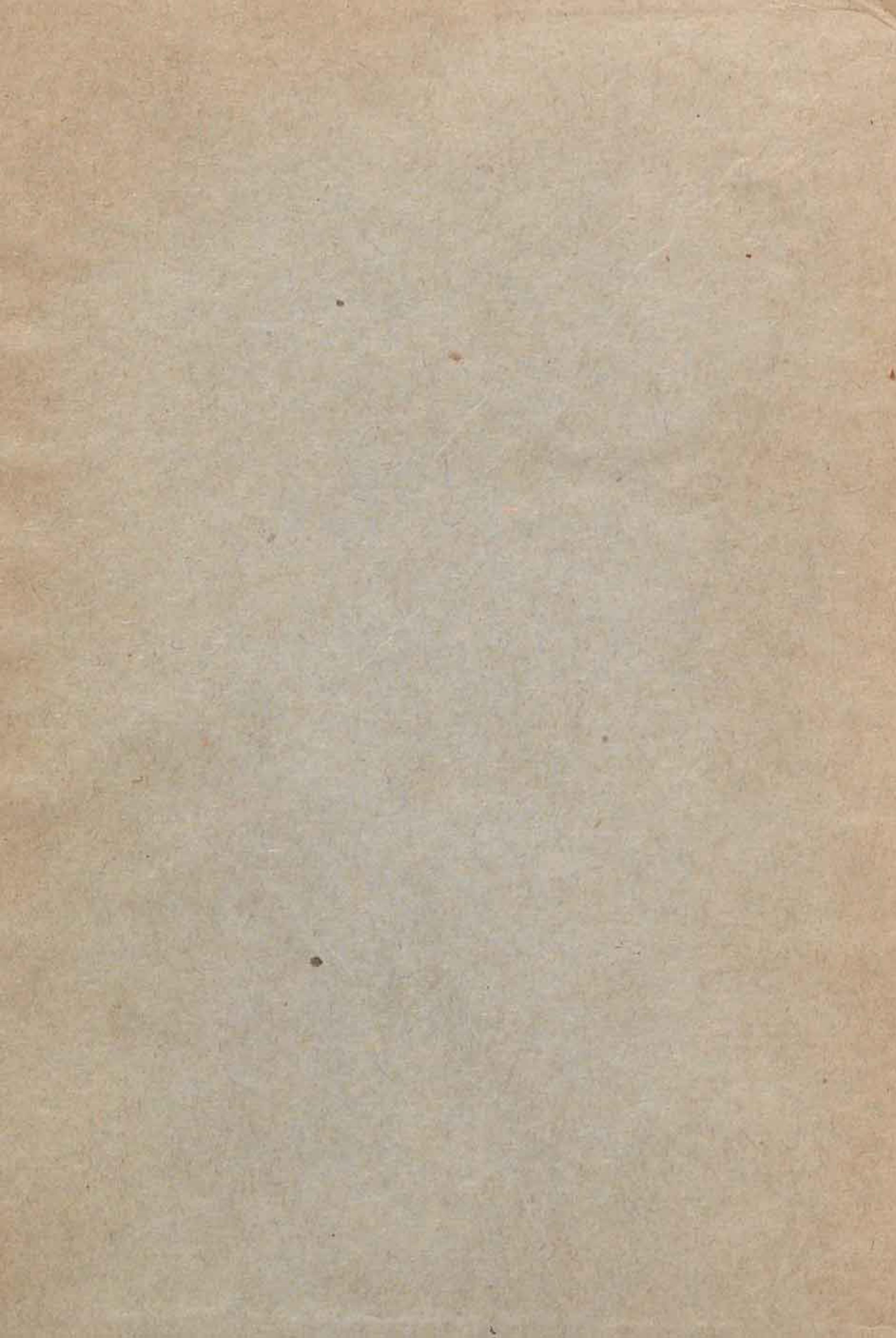
6587

6588

6589

891.93

U-83

ԱԿ

ԱԶՈՏ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

Թիվ 42

8

Բ. ԿԱՆԱԶԵԱՆ

—•••••—

ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

Ա. Խ. Բ. ՄԴՍ

—•••••—

ԳԻՆ 10 ՆՐՈՒՇ

Հայոցակիչ

Վ. Խ. Պ. ԶՈՐԻԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Կ. ՊՕԼԵՍ

Զամանակակից թիւ 24.26

1909

ԵՂԻԱ Մ. ՏՆՏԵՍԱՆ

1834—1881

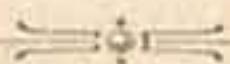
Հայնագրուած Հայկական Երգարան Գ. Պրալ

3386

Բ. ԿԱՆԱԳԵԱՆ

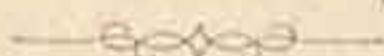
ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

ԵԼԻՊՈՎԱԿԱՆ ՆՈԹԱՆԵՐՈՎ. ԵՊԱՆԱԿԱԿՈՐՈՒԱԾ

Բ. Մ Պ Ս

Հրատարակութիւն Վ. և Պ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՊԱՆԱԿԱԿՈՐՈՒԱԾ

Կ. Պ Ա Լ Ի Ս

Տպագր. Ն Ե Ա Ն - Պ Ա Պ Ի Ե Ա Ն

ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

ԱՆՏԱՐԻՆ ՄԷՋ

Ա.ՄԱՐԼՈՅԱՆ

Op. 15

Alegreto

A musical score page featuring a vocal part in soprano clef and a piano part. The vocal line consists of eighth-note chords and sustained notes, with lyrics in Armenian. The piano part features eighth-note chords. The page is numbered 10 at the top right.

A musical score page featuring a vocal part in soprano clef and a piano part. The vocal line includes lyrics in Armenian: 'Տեղ պահ Նըման վերբե բումով' and 'Եղ մարդիտ'. The piano accompaniment consists of harmonic chords.

Ո՞չ անիրաւ էին և ո՞չ ալ անմիտ
Անոնք որ զձեղ կը պաշտէին անհրաւէր .
Զեզի նըման՝ վերբերումով ճրշմարիտ՝
Ռւղերձելով իրենց աղերսն ու թեւեր :

Թէ եղեւին ըլլայիք դուք կամ նոճի ,
Զեր շուքին տակ ըզգայնացած անստվոր՝
Կը հըմայէր մարդ թէ խորհուրդ մը կ'աճի
Թուխ կանանչի փթթումին մէջ դարաւոր :

Տերեւաշարժ թէ ըլլայիք դուք կաղնին ,
Կամ անտառը սօսիներուն այն զառամ ,
Մէջ ձեր անուշ սօսաւիւնի ու ձայնին՝
Քուրմը կըրնար կարդալ դաբիր մը պատղամ :

Թէ ըլլայիք հովանաւոր դրախտն Հացեաց
Լուռ սլուրակին՝ աղբերակին ջինջ ու զով ,
Երկրրսպագուն ձեր մօտ կու դար անձկացրեաց՝
Բոյն մը երդի՝ բոյր մը խունկի երազով :

Թէ ըլլայիք բարձրաբերձ բարտիներ՝
Արձանացած պաշտումներու ոլացք անքուն ,
Արեւորդին ձեր կողին մէջ կը դիտէր
Խաչ մը խոկում մահուան ձորին վրայ կանգուն :

Թէ ըլլայիք նոյն խոկ ցածուն մորենին՝
Խոր տեսիլքի՛ մը կրակներովի՛ հըրդեհուած ,
Զեր թաւուտքին մօտ՝ ուր բոցեր կ'արիւնին՝
Պիտի զիրար տեսնէին մարդն ու Աստուած . . . :

Ո՞չ անիրաւ էին և ո՞չ ամբարիչաւ
Անոնք որ զձեղ կը պաշտէին , ո՞վ ծառեր ,

Ու նուագելու համար իրենց տեսչն ու վիշտ՝
Ո՛քան երբեմն հողիք ձեր շուրջն են թառեր։

Հիմա ստկայն լրքուած էք՝ լերկ ու անշուք,
Յաւի քուրջեր կապուած են ձեր կանանչին,
Ու դրիազներ խուսած՝ ձեր մէջն անշըսուկ
Աւ չեն մրատիեր իրենց անուրջքն տապային . . . :

Իսկ ես թէ ձեր քուրմի ըլլայի օր մ'եւեթ՝
«Ոսկի սատ»ով կը դրնէի ձեզ պատուաստ,
Որ ձեր այն նո՞ր լուլընջումի զիրկին անհետ
Տերեւ մ'իսկ կեանքն ըլլար պաշտում և իմաստ։

ԵՂԻՇԵ ԵՊԻՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ

ՍԵՐԵՄՃԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Adagio

Կերքե - րով մ չանփի - դայ ե - մ թափա - ռա - կան տուն չու.
նեմ նա - րիս փո - խա - ն զէնքս եմ զըր կե ւ
Մի տեղ հա - ն - փստ քուն շու - նեմ յ քուն շու - նեմ յ.

Վերքերով վի ջանփիդայ եմ
Թատիառական տուն չունեմ
Եարիս փոխարէն զէնքս եմ դրկել,
Մի տեղ հանգիստ քուն չունեմ։

Արիւնոտ երկիր, սուգ ու շիւան,
Ենձ դուրս կանչեց փակ կեանքից։

Տանջուած հայրենիքի սէրը
Չը վախեցուց ինձ վտանգից :

Ես իսչուեցայ ջանփիղայի ,
Դարձայ զինուոր գաղտփարի .
Թող իմ թափած արեան շիթեր
Օրինակ դառնայ հայ զինուորի :

Մակեղոնիո լոյ եղբայրս
Իմ իսաչովս պատկուեց .
Եղբայրական սիրուն զէնքով
Գաղան խուժանն խորտակուեց :

Ահա հանգիստ հող կը մանեմ ,
Յոյսս դուք էք ընկերներ .
Շարունակինք մեր սուրբ զործը
Իմշակցութեան վեհ քաջեր :

Կահսաղանից երրոր քամին
Ինձ տարբերեց ճօճոլէն .
Յիշէք Պետրոս Սէրէմճեանին ,
Թշնամիէն վրէժ գոռալէն :

ԳԱՐՈՒՆ

Adagio

Տ. ԶՈՒՏՈՎԱՅՐԸ

Անչառաշաբակ ինչպէսզով Առաջատուց վը շնուռ լիկ
Սաղկանդվրայ գու բգուրալով եւ մա զե բուն կու... սինփափիկ
Բայց չես Հովիկ իմ հայ բն նեաց Գը նա ան զիր սը բ տես ի բաց
Ան յցշես Հովիկ կ ի Տ հայրենեաց Գը նա ան զիր սը բ տեսի բաց
Ան ինչ աղու եւ սըրտագի ն ծառաց մէ չեն եր գես թըռչնիկ Սիրոյ ծա
մերն ի յանտառի ն ըզմայլե զան ի քո ձալ նիկ Բայց չես թըռչնիկ
իմ հայրեն եաց Գը նա եր գէ սը բ տես ի բաց Բայց չես թըռչնիկ
իմ հայրեն եաց Գը նա եր գէ սը բ տես ի բաց :

Ո՞հ, ինչ անուշ և ինչպէս զով,
Առաւօտուց փրչես հովիկ,
Ծաղկանց վրայ գուրգուրալով,
Եւ մազերուն կուսին փափիկ.
Բայց չես հովիկ իմ Հայրենեաց,
Գընա՛ անցիր սըրտէս ի բաց :

Ո՞հ, ինչ աղու և սըրտագին,
Ծառոց մէջէն երկես թըռչնիկ,

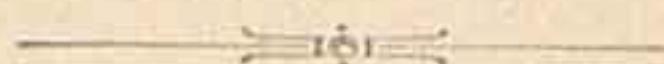
Միքսիչ Պէտիկառընեան
(բանասինդ - բաներազիւ)

Սիրոյ ժամերն ի յանտառին ,
Հզմայլեցան ի քո ձայնիկ .
Բայց չես թրոչնիկ իմ Հայրենեաց ,
Գնա՛ թրոի՛ր սրբէս ի բաց :

Ո՞հ , ի՞նչ մրմունջ հանես վրտակ ,
Ականակիտ և հանդարտիկ .
Քու հայելւոյդ մէջ անտաղակ ,
Նային զիրենք վարդն ու աղջիկ .
Բայց չես վրտակ իմ Հայրենեաց ,
Գնա՛ , հոսէ՛ սրբտէս ի բաց :

Թէպէտ թըռչնիլ և հովե Հայոց,
Աւերակաց թըռչին վերայ,
Թէպէտ պլղտոր վըտակին Հայոց
Նոճիներու մէջ կը սողայ.
Նոքա՝ հառաշք են Հայրենեաց,
Նոքա չերթա՞ն սրբտէս ի բաց :

Մ. ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԵՐԳ ԱԶԱՏՈՒՅՑԵԱՆ

Serio

Ս. զատեն նու տոռածն այն օրից եր Հա չե զա
Բ. գա նի նի թ վուած քիւն կն դա նու թիւ
Ա. սու թարրառ մի մա նուկ եր կու ձեռ ըըսպարզե զի
պա ր զի ւ լ ։ Ես սե րով ա զա տու թիւն գըր կե զի ։

Ազատ Աստուածն այն օրից,
Երբ հաճեցաւ շունչ փչել,
Իմ հողանիւթ շինուածքին
Կենդանութիւն ոլարդեւել :

Ես անբարբառ մի մանուկ,
Երկու ձեռքս պարզեցի,
Եւ իմ անզօր թեւերով,
Ազատութիւնն գրկեցի :

Մինչ գիշերը անհանգիստ,
Օրօրոցում կապկապած

Լալիս էի անդադար ,
Մօրս քունը իսանդարած .

Խնդրում էի նրանից ,
Բազուկներս արձակել .
Ես այս օրից ուխտեցի ,
Ազատութիւնու սիրել :

Թովով լեզուիս մինչ կտպերը ,
Արձակուեցան բացուեցան .
Մինչ ծնուրքս իմ ձայնից
Խնդացին ու բերկրեցան :

Նախուլին խօսքն որ ասացի ,
Չեր հայր , կամ մայր , կամ այլ ինչ ,
Ազատութիւն գուրս թռաւ ,
Իմ մանեկական բերանից :

«Ազատութիւն» , ինձ կրկնեց ,
Ճակատագիրը վերեւից .
«Ազատութեան գու զինուոր
Կամի՞ս գրուիլ այս օրից :

«Ո՞հ , փշոտ է ճանապարհող ,
Քեզ շատ փորձանք կը սպասէ .
Ազատութիւն սիրովին ,
Այս աշխարհը խիստ նեղ է» :

— Ազատութիւն , — զոչեցի ,
Թող որոտայ իմ գլխին .
Փայլակ , կայծակ , հուր երկաթ ,
Թող դաւ դընէ թշնամին :

Ես մինչ ի մահ , կախաղան ,
Մինչեւ անարդ մահու սիւն ,
Պիտի գոռամ , ալիս՝ կրկնեմ ,
Անդադար . ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ :

ՔԱՅԼԵՐԳ ԶԷՅՅՈՒՆՑԻՈՑ

Tempo di Marcia.

Ժե-թունցի ենք մենքքայ ունինք թը շնամի և ... ն վլ բեռ ունինք
սուր թոփ պըն դա-կ եւ ը-րա-ցա ն մե-ր խաղաղիչ և յա-դ սօսն
բա և եղ բար որշափ կրե զինք զե ըութիւն գեր թիւն քիչ մալ ել նենք
զոյզ տան աջ դառ նու թիւ ն դառ նու թիւն :

Զէյթունցի ենք, մենք քաջ ունինք

Թը նոսմի էն վրրէժ ունինք,

Սուր թուր զրնդակ և հրրացան

Մեր խաղալիքն է յախտեան :

Բառ է եղբայր որչափ կրեցինք դերութիւն

Քիչ մալ եյնենք ցոյց տանք նրանց դառնութիւն :

Արեւ ծագեց Զէյթունցիներ

Դէն, ձի հեծնենք զէնքերն առնենք դիմենք յառաջ,

Ի՞նչու խեղճուկ զրլուխ ծրուծ,

Յրոնաւորին մեր վիզ սլարդած :

Բառ է եղբայր են :

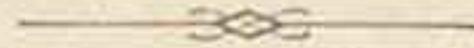
Ապրի Զէյթուն, կեցցէ Զէյթուն

Թող չի տեսնէ սորելութիւն,

Քանի ունի մեզի ակս որդի

Ապրի Զէյթուն, կեցցէ Զէյթուն :

Բառ է եղբայր են :

ԵՐԱԶ

Andante

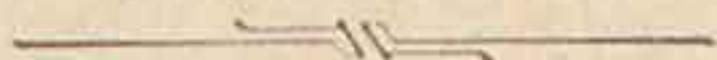
Ես լլ - սե . . . զի . մի ա - նուշ ձայն և հե - րա - զած
մօր մօր եր մօր մօր եր . ֆայ լեզ նը . . . լոյլ ու - րա - խու -
թէան բայց ափ սո . . որ . ե - րազ եր . ե - րազ եր :

Ես լսեցի մի անուշ ձայն , —
Իմ ծերտաց մօր մօր եր ,
Փայլեց նշոյլ ուրախութեան ,
Բայց ափսն որ երազ եր :

Կարկաչանս աղքիւր այն տեղ ,
Թաւալում եր մարգարիտ .
Նա յստակ եր որպէս բիւրեղ ,
Այն երազ եր ցնորսամիտ :

Եւ մեղեղին տիսուր , մայրենի ,
Յիշեց մանեկութեան օրեր . —
Մօրս համբոյրն ես զզացի , —
Այս , ափսն որ երազ եր :

Կրծքին սեղմեց կարօտագին ,
Աչքերս սրբեց շատ թաղ եր ,
Բայց արտասուր գնում էին ,
Այս , այդ ինչո՞ւ երազ եր :

ԶԱՅՆ ՏՈՒՐ ՈՎ ՖԷՏԱ

Tempo di marcia

Զայն տուր ով ֆէտա ինչու ես տըր-տում կուռ ու մունջ նըս-տած
Եր - կար մը - տա - ծում - ա - ւաղ Եր - կար մը - տա - ծում : ֆ.

Զայն տուր . ով ֆէտա ինչու ես տըտում ,
Լուռ ու մունջ նստած երկար մտածում ,
Աւա՛ղ երկար մտածում ,
Տիուր երկար մտածում :

Շարժեցէ՛ք տղերք սրեր շողշողուն ,
Թափիեցէ՛ք կրակ թշնամեաց դլխուն ,
Գաղան թշնամեաց դլխուն ,
Դաժան թշնամեաց դլխուն :

Թափիենք մեր արիւն իբրհւ ախայեան ,
Լինի առաջնորդ մեր աղատութեան
Սիրուն մեր աղատութեան ,
Անոշ մեր աղատութեան :

Շտալեցէ՛ք , ընկերք , խմբուիլ միատեղ ,
Մետաքսէ դրօշակ ծածանի այնտեղ
Թող միշտ ծածանի այնտեղ
Սիրուն ծածանի այնտեղ .

Պարզեցէ՛ք դրօշակ վեհ Դաշնակցութեան
Լինի առաջնորդ մեր աղատութեան
Սիրուն մեր աղատութեան .
Սիրուն մեր աղատութեան :

Քանի աւսդէս է հայ խղճալի .
Զինուած պիտի լինի ամրող ֆետայի .
Սիրուն ամրող ֆետայի .
Կտրիծ ամրող ֆետայի :

Մօսին հրացան ձեռքերնիս բանած ,
Թունաւար փամփուշտ կուրծքերնիս չարած ,
Հաղա կուրծքերնիս չարած ,
Սիրուն կուրծքերնիս չարած

Ա Ն Ց Ո Ր Դ Ի Ն

Introduction

andante

Վ.ՄԱՐՏԻՆ

Soprano

Lento

Անգորդսա զետին զու բէ ն մի խը մեր եռն է խըլդըւած կըտրի և գիւղին

զուզէ լու ըրն այդ զով լը թունք ներդ շերմ զո վազը նելու տեղ կ'այդէ տենդագին .

Անցո՞րդ , սա գետին ջուրէն մի՛ խմեր ,
Հոն է խղղըւած կտրիծը զիւղին ,

Անարոնի Մարկոս (Երզուման-Զուբակով)

Գուցէ ջուրն այդ զով , շրթունքները ջեր
Զովացնելու տեղ կ'այրէ աևնդագին :

Որչափ որ ուսին՝ յորդավագ զետին
Վըրայ արտասուեց ամէն օր անձայն ,
Որչափ որ մայր մը կարուսեալ զաւկին
Համար փղձկեցաւ այդտեղ ողբածայն ,

Դարձեալ այսքանն ալ չի կրցաւ երբեք
Մոռցընել սուգերն այս դաշտավայրին ,

Անցո՞րդ, թող տուր այդ ջուրին ահարեկի
Որ ժայռերու տեղ փշրի ողբագին :

Ես իմ սափորըս այնուեղ կոտրեցի
Որ այրող ջուրէն չըլլայ թէ առնեմ.
Եւ հիմա իմին քայլերս առնացի
Կ'ուղղեմ աղբիւրին ձամբան դալկաղէմ . . . :

ԼԵՒՈՆ ԷՍԱՑԱՆԵԱՆ

Ա Ն Դ Ր Ա Ն Ի Կ Ի Ն

Andante

Իբրեւ արծիւ սաւառնում ես լեռ ու ժայռ.
Թնդացնում ես երկինք-գետին տենչավառ.
Սուրբ անունդ պիտի յիշուի դարէ դար,
Հսկայ լերինք քեզ ապաստան Անդրանիկ :

Թշնամիներդ երբ լսեն քո անունը ,
Օձերի պէս պիտի սողան իրանց բունը .
Երակներիդ աղնիւ քաջի արիւնը
Զը ցամաքէ մինչեւ յաւիտեան Անդրանիկ :

Հայոց կուսանք , դափնեայ պսակ թող հիւսեն ,
Քնքոյշ ձեռամբ քո ճակատը պսակեն .
Գոհարներով անվախ կուրծքդ զարդարեն .
Կեցցե՞ս յաւէտ դու անսասան Անդրանիկ :

Հայաստանի սոխակները քեզ համար ,
Թող դայլայլեն զիշեր-ցերեկ անդադար .
Անյաղի մնաս դու քաջ կոռոի սիրահար ,
Հայրենիքի տէր ու պաշտպան Անդրանիկ :

ԵՂԻԱ ՏԵՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
(ԳՐԱԳԵՑ-ԲԱՆԱՍՏԵՎԾ)

ԿՈՅՐ ՊԱՊՈՒԿԸ

(ՍԻՐԱՑ ՓԱԽԾԵՐԳ)

Ո՞հ եք նուազահան
թլայի եւ սիրոյ երգեր
երանակէի

Introduction

Տառապան օր.

all pianiss.

Սա առաջնական օր.

Chorus adagio

Թշ...տն...քւս սպ-բոլ մ այն Եե-րաց հա..մար Տա-կա-լը Բա-րինդ քիրս
բա..րու - ծըն ա նոց այն սու..րբ բոր-տանկ մը - նաց մի-այ..ն
Ե - ղոնկ . յիմ սիրոյ իշնկ.նալ Բա-ֆուր Տամ Ե իւ սիրու .

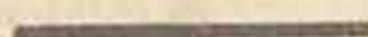
3.

Քրտինքս սրբող միայն հերաց
Համար ձակառը թափեց քիրտ .
Յուրումն անոյշ այն սուրբ քրտանց
Մնաց միայն , եղու՛կ , յիմ սիրտ .
Ինկեալ թափուր ժամ մ'է իմ սիրտ . . .

Խօսքերս երգող միայն շրթանց
Համար շրթունքս ունեցան երգ .
Արձագանգը միայն մընաց
Երգոցն յիմ սիրտ իրրեւ ողբերգ .
Նըւազահսս սիրտս է խոր վէրք :

Արտասուքներս ծըծող շրթանց
Տըւին միայն շրթանցս համբոյր .
Պատկերն աչաց սեւ լոկ մընաց .
Եղու՛կ սակայն չը պիտեմ ո՛ւր ,
Արտասուքէ աչքս եղան կոյր . . .

ԵՎԻԱՍ ՏԵՄԵՐՃԵՊԱՇԵԱՆ

ԵՂԲԱՅՐ ԵՄՔ ՄԵՆՔ

Tempo di Marcia

Ի բիւր ձայնից բնութեանը - քէ շ թէ երդք թլուշին սի
ըռ - ղա - բար Մատուկուսին ա - մե . նազեն թէ որ դար
նեն փա - փուկ քը - նար ջու - նին ձայն մի այն - քան սի -
րուն քան զանձիս - լի ե . . զ բայր ա - նուն ջու - նին ձայն
մի այն - քան սի - րուն քան զանձիս - լի եղ . բայր ա - նուն ջուր
ինձ քու ձեռք եղ - բա .. յր եղբայր եմք մնք որ մը - ըլլը -
կաւ է ի . նը է - ինք զատուած հաշ - դին ա - մեն ա - մե .
ն ոխ չարս - նենք ի մի համ - բոյր զը - բոփ ... ն դըր ուին ի բաց :

Ի բիւր ձայնից բնութեան լքեղ՝
Թէ երդք թոչին սիրողաբար,
Մատունք կուսին ամենազեղ,
Թէ որ զարնեն փափուկ քընար,
Զունիմ ձայն իմի այն քան սիրուն,
Քան զանձկալի եղբայր անուն :

Տուր ինձ քու ձեռքդ եղբայր եմք մենք
Որ մըրըրկաւ էինք զատուած։
Բաղդին ամէն ոխ չար ու նենդ
և մի համբոյր ցըրուին ի բաց։

Ընդ աստեղեօք ի՞նչ կայ սիրուն,
Քան զանձկալի եղբայր անուն։
Երբ ալեւոր Մայր Հայաստան,
Տեսնէ զորդիս իւր քովէ քով։
Սըրտի խորունկ վէրքերն դաժան,
Քաղցը արտասուաց բուժին ցողով։

Ընդ աստեղեօք ի՞նչ կայ սիրուն,
Քան զանձկալի եղբայր անուն։
Մէկտեղ լացինք մենք ի հընում . . .
Եկէք, դարձեալ յար անբաժան
Խառնենք զարտօսր և ըզիսընդում,
Որ բազմածնունդ ըլլայ մեր ջան։

Ընդ աստեղեօք ի՞նչ կայ սիրուն,
Քան զանձկալի եղբայր անուն։
Մէկտեղ յոպնինք, մէկտեղ ցանենք,
Մէկտեղ թափին մեր քըրտինքներ։
Ըզհունձք բարեաց յերկինս հանենք,
Որ կեանք առնուն Հայոց դաշտեր։

Ընդ աստեղեօք ի՞նչ կայ սիրուն,
Քան զանձկալի եղբայր անուն։
Մ. ՊէՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԳԱՂՏՆԻՔՈ

Andantino

Dolce

ՅԱՐԱԿԱՆԵՐՆ

A handwritten musical score for a vocal piece titled 'ԳԱՂՏՆԻՔՈ' (Gatnig). The music is written in six staves of four-line staff paper, each with a key signature of one flat (F#) and a time signature of common time (indicated by a 'C'). The tempo is marked 'Andantino' and 'Dolce'. The lyrics are written below the notes in Armenian. The score includes two endings, labeled 'I' and 'II', indicated by Roman numerals above the second and third staves respectively. The lyrics describe a scene of a woman's return home from a journey, expressing joy and relief.

Այս թըռչուակիւ ծընացաւ վուն Սի - րեւ ըզ - քնա լւ -
լգուն - յի - ու - ու ը - աս թւա ժունան - հուն, ժո -
վունալ սիր - տըս չը - բա - յի ։ Խո - սէ, ը - աս ինձ
ժունան - հուն ժո - վունալ սիր - դըս չը - բա - յի ։ Սա -
շիկ - նե - րուն լւ - սի եւ քեզ Սաս - ղե ... րուն ա - լ չը -
սի բը - նաւ ջը ։ սի լուս - նիւն թէ այս հրա - կեզ Սը -
տի - ս մէ սէ - րդ ինչ - պէս ձը - նաւ ջը ։ պէս ձը - նաւ Սա -
կայն թըռչուան, աստ - ղերն ա - յն ։ Հովն ըւ ծա - ղիկ, Սովն
ու լու - սին, քեզ ճանչ - նաւ առ - չի ժա - մէն քու
կրա - յօ - քը իւա հը ։ խո - սին, քեզ ճանչ - նաւ առ -
չի ժա - մէն քու կրա - յօ - քը իւա հը ։ խո - սին

Ոչ թոշունին և ո՛չ հովուն
Սիրելս ըզքեղ չը պրուցեցի .
«Խօսէ» լսաւ ինձ ծովն անհուն ,
Ծովուն ալ սիրտը չը բացի :

Ծաղիկներուն չըսի ևս քեզ ,
Աստղերուն ալ չըսի թընաւ .
Չըսի լուսնին թէ այս հրակէզ
Սրտիս մէջ սէրդ ի՞նչպէս ծընաւ :

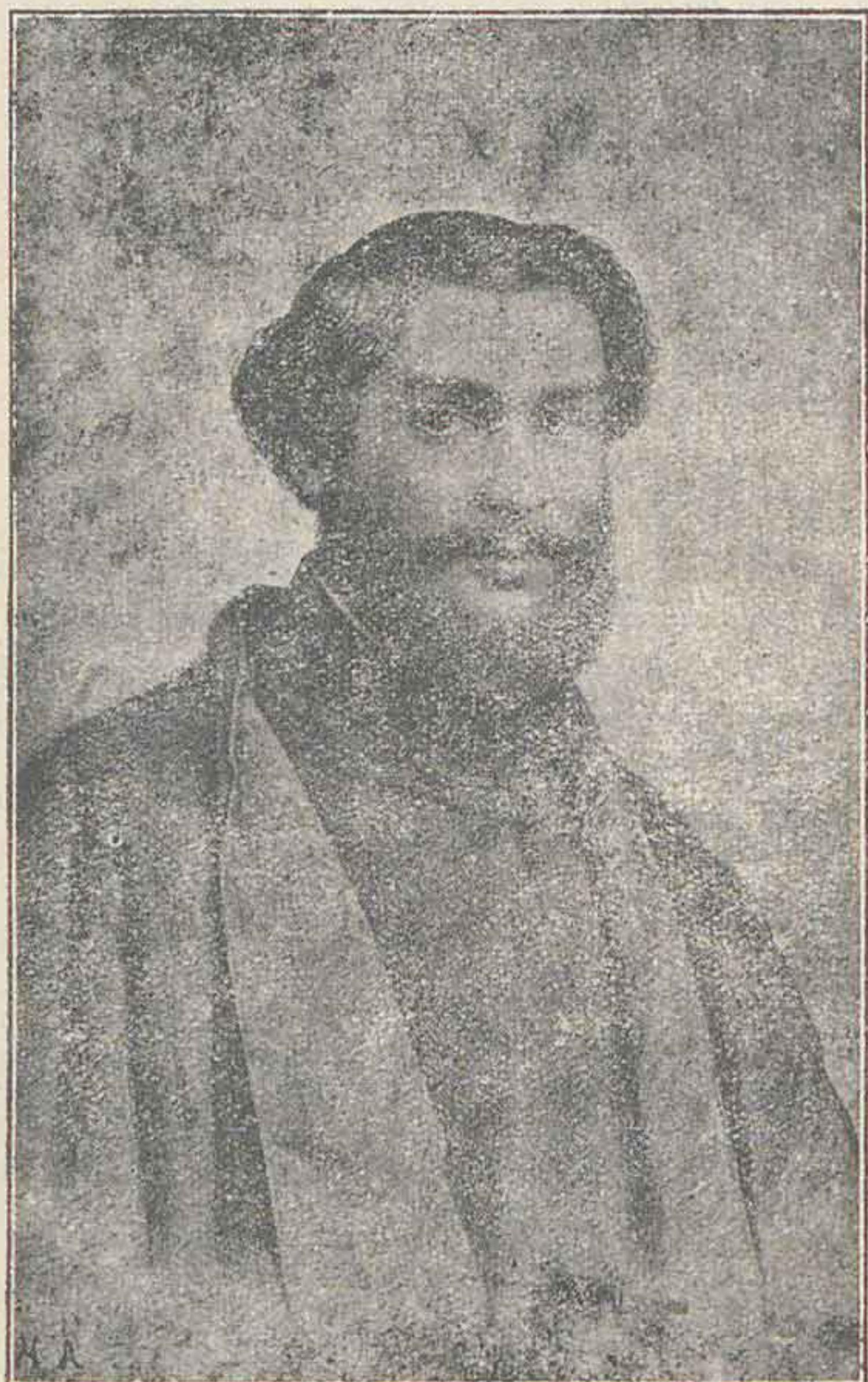
Սակայն թոշունն , աստղերն ամէն .

Հովն ու ծաղիկ , ծովն ու լուսին ,

Քեզ ճանչնալուս առջի ժամէն

Քու վրայօքդ ինձ կը խօսին :

ԿԱՐԱՊԵՏ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

ԽՈՐԵՆ ՆԱՐ ՊԵՏ
(ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ-ԵՐԳԱՀԱՆ)

ԶՈՒԼՈՒՄ ԱՇԽԱՐԴ

(Andante)

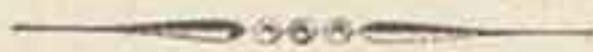
Սի - րե - զի նա - ըլս տա - րան եա - րս տու - ին ու տա - րան
 էս ինչ զուլում աշ - խարհ - ե սըր - տա - կիզ ըն - կեր չը - կայ
 գա - րս իսորին և ճարք - կայ ճա - բ կայ ճա - րակ չը - կայ :

Սիրեցի եարս տարան
 Եարս տուին ու տարան
 Էս ինչ զուլում Աշխարհ է
 Սիրտո բօկեցին ու տարան :

Յաւս մենծ է ճար չըկայ
 Ճար կայ ճարակ չըկայ
 Էս ինչ զուլում Աշխարհ է
 Սրբակից ընկեր չի կայ :

Սահերի վրով դնաց :
 Իմ եարը խռով դնաց
 Ոչ լոր էր նա ոչ կաքաւ
 Չեռիցս թռաւ դնաց :

Լաւ օրերս անցան դնացին
 Սեւ տարտերս մնացին
 Աս ինչ զուլում Աշխարհ է
 Խոր ցաւերս մնացին :

ՍՈՒԳ ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Դաշնակութեաց

Ա. ԵՐԱՐԴԵԼԻՆԻ

Lento

Իմ սիրելի զաւակունքը ,
Կը թափառին օտար լաշխարհ .
Ես ո՞ւր դիմեմ , ո՞ւր փնտրուեմ ,
Կը ծառայեն այլոց խոնարհ :

Եկա՛յք որդեակըք իմ ,
Զեր մօրն այցելութեան :

Դարեր անցան լուր մը չառի ,
Իմ քաջերը մեռան կորան ,
Կուլամ՝ արիւնս կը սառի . . .
Մէկը չունիմ սայ ինձ դարման .

Եկա՛յք որդեակըք , ևն . :

Սրիւնս ցամքած , սիրտը մաշած ,
Դէմքս է տրիսուր մինչ յաւիտեան .
Եւ կարօսով իմ որդեկաց ,
Պիտի իջնեմ սեւ գերեզման :

Եկա՛յք որդեակըք , ևն . :

Եւ դու հովիւ թափառական ,
Կ'երգես տրիսուր ի մէջ հովտաց .
Ե՛կ , արտասուենք թանկ կորըստեան . . .
Տըմուր մահուան մեր որդեկաց :

Եկայք որդեակըք , ևն . :

Իսկ դո՛ւ կըսունկ իմ Հայրենեաց ,
Գնա՛ հեռո՛ւ աչքէս ի բաց . . .
Յետին ողջոյնս տար զաւակացս ,
Զի կեանքիս մէջ յոյսս է մեռած :

Եկա՛յք որդեակըք , ևն . :

ՄԵՆՔ ՊԵՏՔ Է ԿՈՌԻԵՆՔ

Մենք պետք է կըու սենք եւ ոչ լազ լի նենք միզ գի
կո բռուս տը զէն քով յետ խը լենք Յիշ քանդարլա ցինք
մի է լը առ վը Մեզ ինչ շահ բն րեց ար զուն քի ծո վը

Մենք պետք է կոռուենք և ոչ լց լինենք,
Աղզի կորուսար զէնքով յետ խլենք.
Այսքան դար լացինք, ո՞վ է լսողը,
Մեզ ինչ շահ բերեց արցունքի ծովը :

Այլեւս չլանք և ոչ լաց լինենք,
Կրակուած սրտալ մեր զործը վարենք.
Անվեհեր քաջին այս է պատկանում,
Միշտ աղատ մեռնիլ կոռուի լայն դաշտում :

Մոլի և երկչոս թրշնամին թող լայ.
Երբ հալ քաջի դէմ կոխւ դուրս կուգայ.
Մենք վախեցող չենք մահից տանջանքից,
Եւ ոչ ալ մահու դաժան գնդակից :

Անէծք այն հօրն, որ չի մղում որդուն,
Որ աղզի սիրուն նա թափէ արխւն.
Ամօթ այն Հային և բիւր նախատինք,
Որ աղզի սիրուն չի զործում քարիք :

Լենոս ԱՍԱՏՐԻԿ
(ԵՐԳԱՀԱՆ-ԴԱՇՆԱԽԱՎԱՐ)

ՃԱԽԱՐԱԿ

Andante

Մանիք մանիք իմ ճա - խա - րակ Մանիք սիպտակ ճալանչ ներ . Մանիք
թելե - ր հաստ ու բա - րակ : օր ես հո. դամ իմ զա - ւեր :

Մանիք, մանիք, իմ ճախարակ,

Մանիք սիպտակ ճալանչներ

Մանիք թելեր հաստ ու բարակ,

Որ ես հոգամ իմ ցաւեր :

Զեթ եմ ածել ականջներըդ

Նոր շինել եմ շրաբուիկ,

Դեհ, շուտ շարժիք լայն թելերըդ

Բատեր շինիք որրուիկ :

Մանիք, մանիք, իմ ճախարակ,

Լիսեռնիկըդ պլտտիք,

Մանիք թելեր հարա ու բարակ,

Իլկիդ վրայ փաթաթիք :

Տիգրանիկըս գուլպայ չունի ,

Հանդ է գնում ուսարաց ,

Գարբէլըս չուխա չունի ,

Միշտ անում է սուգ ու լաց :

Մանիք, մանիք իմ ճախարակ,

Մանիք սիպտակ փաթիլներ ,

Մանիք թելեր հաստ ու բարակ,

Որ ես հոգամ իմ ցաւեր :

Զըւալ չունինք , չաթու չունինք ,

Ոչումումումն , ոչ պարան .

Այսպէս աղքատ դեռ եղած չենք ,
Կը արթւել է ամէն բան :

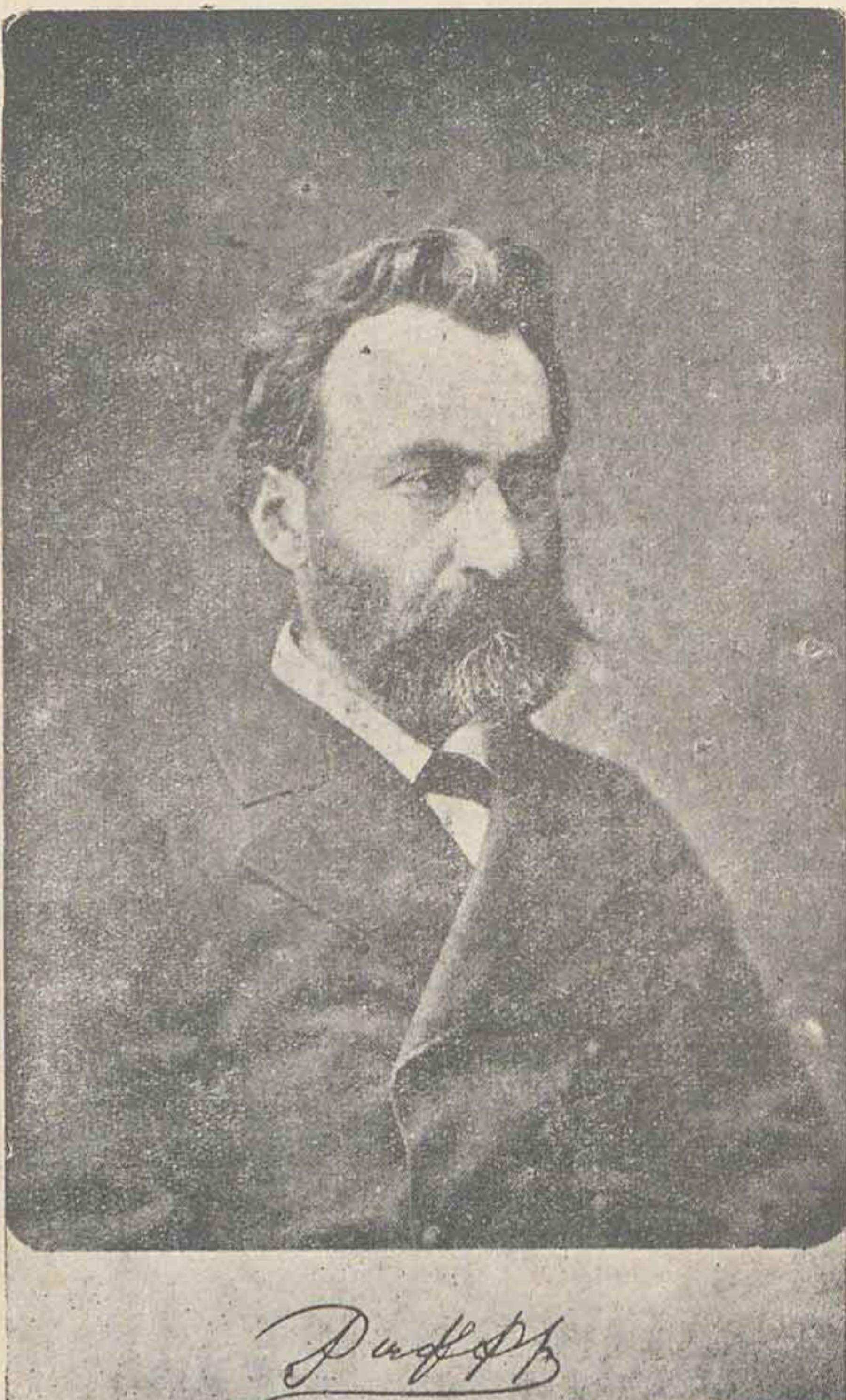
Դեռ հարս էի որ գործեցի
Քանի կարպետ խալիչա ,
Բայց դըրանցից շուտ զըրկւեցի ,
Հիմա չունիմ մի քեշա :

Կարմիր օրիս երբ սեւացաւ
Եւ պարտք մընաց թէեւ քիչ ,
Պարտատիրոջ սիրան էլ սեւցաւ .
Եկաւ տարաւ ամէն ինչ :

Մանի՛ր , մանիր իմ ճախարակ ,
Մանի՛ր սփառակ քուլաներ ,
Մանի՛ր թելեր հաստ ու բարակ ,
Որ ես հոգամ իմ ցաւեր :

Ն. ԱՂԱՅԱՆՑ

Rudolf

ՐԱՖԻԿ
ՎԻՊԱԳԻՐ - ԳՐԱԳԵՏ

b c q

Adagio

Ա. ՄԱՐԼԵԱՆ

Op. 21

Op. 21

The image shows a handwritten musical score for Op. 21, consisting of five staves of music. The top staff is for the piano, indicated by a treble clef and bass clef. The subsequent four staves are for voices, each with a single-line soprano clef. The lyrics are written in Armenian below the vocal staves. The score is in common time, with various dynamics and articulation marks. The handwriting is in black ink on aged paper.

Top Staff (Piano):

Second Staff (Soprano):

Third Staff (Soprano):

Fourth Staff (Soprano):

Fifth Staff (Soprano):

Քո՛յր մօտեցի՛ր կըրակին ,
Ծըխէ՛ տերեւն այս բուրեան ,
Զի ամէն բան ինձ կրկին
Կը դարձընէ հոտն արեան :

Քո՛յր , մօտեցի՛ր դարակին
Ու բե՛ր հեղուկին հընծանեան ,
Զի ամէն բան ինձ կրկին
Կը դարձընէ համն արեան :

Քո՛յր , մօտեցի՛ր ճըրագին .
Մարէ՛ զայն , թո՛ղ լուսինկան ,
Զի ամէն բան ինձ կրկին
Կը դարձընէ դոյնն արեան ,

Քո՛յր մօտեցիր նըւագին ,
Երգէ՛ դաշտերն ու ցորեան ,
Զի ամէն բան ինձ կրկին
Կը դարձընէ ձայնն արեան :

Քո՛յր , մօտեցօ՛ւր իմ ձեռքին
Աստուածաբոցն հըրացան ,
Զի ամէն բան ինձ կրկին
Կը յիշեցընէ վրէժն արեան . . . :

ՄԻՍԱՅ ՄԵԽԱՐԵՆՑ

ՊԱՊԱ. ՀՅ.ՄՐԱՎՐՉՈՒՄ (Երանիս)

10

ԴԱՐԴՍ ԼԱՑԷՔ ՍԱՐԻ ՍՄԲՈՒԼ

The musical score consists of three staves of music. The top staff starts with a forte dynamic. The lyrics are:

Դար - դըս լա - ցէք սա - րի սըմ - բուլ ալ - սան

The middle staff continues the melody. The lyrics are:

ալ - սան ծա - ղիկ - ներ Դար - դըս լա - ցէք բա - լի

The bottom staff concludes the melody. The lyrics are:

բըլ - բուլ ամպ - չոշ երկ - նի զ զով և վեր .

Դարդս լացէք, սարի սմբուլ,
Ալւան-ալւան ծաղիկներ.

Դարդս լացէք բաղի բլրուլ
Ամպչող երկնից զով-հովեր,

Երկինք-գետինք գլխուս մթնան,
Անտոն, անտէր կուլամ ես.

Եսրիս տարան, ջանիս տարան
Հոնգուր հոնգուր կուլամ ես :

Այս, եարս ինձ հոնեց սրտէն,
Անձար թողեց ու զնաց . . .
Սրտիս սաւդէն-խորունկ եարէն
Անտեղ թողեց ու զնաց :

Դարդս լացէք, մն. մն. :

Ա. ԻՍԱԿՅԱՆ

ՅԵՂԻՆ ՅՈՒՐՈՒԹՅԱՆ

introduction

Andante

Ս. ՄԱՐԼԵԱՆ

Or. 24

introduction
Andante

Chant adagio

Or. 24

Կի - սի - դու
Տե - սա - բա - յա - յի - ս
կայն . Այ - դի - ել
Կումա - սա - ս - ս
ան - զան

Քընարս գինիին մէջը թաթխեցի ,
Ու երբ ըսկսայ նըւագել ես զայն ,
Այդիէն խումբ խումբ այրիներ անցան :

Քընարս աղբիւրին մէջը թաթխեցի ,
Եւ երբ թրջրւած նըւագեցի զայն ,
Սափորով արցունք առնելու եկան :

Քընարս արխւնին մէջը թաթխեցի ,
Երբ զոհի ձայնով նըւագեցի զայն ,
Մանուկներ եկան սուրերու նըման :

Քընարիս գայլէն աղիք մը տըւի ,
Եւ երբ ըսկսայ նըւագել ես զայն ,
Եօթ լեռնէն անդին ոչխարճներ փախա՞ն :

Քընարս մոխիրին մէջը թաթխեցի ,
Երբ ձարձատման պէս նըւագեցի զայն :
Այդ օր գիւղիս մէջ հըրդեհներ ինկան :

Քընարս բոցերուն մէջը վառեցի ,
Հոգիիս խորը հրթիռներ ինկան .
Ատոնցմով կ'ուզեմ այրե՛լ ամէն բան . . . :

ԼԵՒՈՆ ԷՍԱԾԱՆԵԱՆ

ԵՐԳԵՐ ՈՒ ՎՀՐՔԵՐ

Introduction

Andante

Ա ՄԱՐԼԵԱՆ օ. 20

The musical score consists of four staves of music for piano and voice. The top two staves are for the piano, and the bottom two are for the voice. The lyrics are written in Armenian below the vocal line.

0 - սար ա - մա - ի տամ - բե - քի վե - րայ
իւ կա - րա - վա - նը մեղս իւ շո - ղան - ցէ կանգ - նիր կա - րա - վա - նը
իւ - նի կ...ը թը - ւայ իւ հայ - րե - նի քէս իւ մարդ կը կանցէ:

Օտար ամայի ճամբէքի վլրայ
իւ կարաւանըս մեղմ կը զօղանչէ .
Կապնի'ր , կարաւանս , ինձի կը թւայ ,
թէ հայրենիքէս ինձ մարդ կը կանչէ :

Բայց լո՛ւս է շուրջըս ու շըշուկ չը կայ
Աւելա՛ն, անդո՛րը այս անապատում։
Ախ, հայրենիքըս ինձ խորթ է հիմա,
Ու քնքուշ սէրըս ուրիշի գրկում։

Դրնա՛, քարաւանս, ինձ հետըդ քա՛շ տար
Օտա՛ր, ամայի ճամբէքի վըրայ։
Ուրտեղ կը յոզնիս, գլուխըս դի՛ր վար —
Ժէռ-քարերի մէջ, փըշերի վըրայ . . .

Ա. Ի. ԽՍԱՀԱԿԵՎԱՆ

ՀԱՅԿԱԿՆԵՐՈՒՆ ՈՐՈՌԱՆԸ

Saraband

Յ. ՄԻՆԱՆԵԱՆ

Շինուած է ան նոնիով՝
Եւ արիւնով ներկըւած .
Կ'երդեն բուերն իրեն քով .
Կ'օրրէ մըրրիկը կատղած :
Կամարէն վար կը կախուին
Կապոյտ կապոյտ ուլունքներ . —
Արցունքներն են երկընքին՝
Ինկեր ցուրտէն հոն սառեր :

Խոնաւութեան մէջ , մուրին ,
Որով խըսճիթն է լեզուն ,
Որով կը ճօճի՛ օրոցքն հին ,
Հին վրէժին պէս իմ հոգւոյն :

Անդունդ մ'է ան՝ ուր Հայն իր
Վիշապներն հետ կը ծընի .
Ուր համբոյրներն , վարդերն հիր
Կը բուրեն հոտն արիւնի :

Ոչ մէկ պիրդ ծոց ծնողական
Հոն կը բանայ իր երկինք .
Խտարներն հոն մայր կ'ըլլան ,
Եւ կայծակներն ալ՝ լսալնի :

Ու ճիշերու մէջ . լացի ,
Տըժգոյն տըղան կը մեջնայ
Բարեկամի , դիպուածի
Զեռքիրուն մէջ կը մեծնայ :

Եւ գուցէ վաղն ան ըլլայ
Ռազմիկ մ'հրաչեայ , շանթող ամոլ .
— Սեղ մսուրն Յիսուս մը կու տայ՝
Իսկ հայ օրոցքն՝ Ապրատամք . . .

ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱԶԵԱՆ

ԵՐԱԾ-ԻՆ-ԶՈՒԹ-ԱԿԱ-ՀԱՐ

ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

Հայ երգն ու երաժշտութիւնը Վ. . և Պ. Զարդարեան եղբարք	3
Երգ Ազգ. Սահմանադրութեան (Արիք Հայկազունիք) Յ. Գ. Սվաճեան	7
Անդրանիկի քայլերգ (Դաշնակցակական խումբ)	9
Առ Հնչակ (Հեռաւոր երկիր) Մ. Տամատեան	10
Ի դիմաւորութիւն Ամեն. Հայրիկին (Ո՞վ է որ գայ) Պ. Դուրեան, Եղանակ Բ. Կանաչեան	11
Խանասորի քայլերգը (Կոռուեցեք Տղերք) Մ. Ե.	13
Սիրերգ (Ահա ելաւ Լուսին) Շանթ	14
Վերջարան (Լրոեց ամպերը) Գամառ-Քաթիպա	15
Տալւորիկ (Տալւորիկի զաւակ եմ) Մ. Տամատեան	16
Կենսագրական նօթեր Մ. Նալբանդեանց պատկերով	19
Խտալացի աղջկայ երգ (Մեր Հայրենիք) Մ., Նալբանդեանց	21
Աղատութեան հրաւեր (Ի զեն Հայեր)	24
Զայն տուր (Զայն տուր ու ծովակ) Բաֆֆի	25
Երգ պանդուխու պատանեկի (Ծիծեռնակ) Գ. . Ա. . Դո- դոխեանց	26
Խանասորայ արշաւանքին առթիւ (Կարկուտ Տեղաց)	28
Սամոյ կոտորած (Սասուն ելաւ ապսամբեց)	29
Այրին ողբ (Արշալոյը նորեն բացւաւ)	31
Սիրահարին նաւակը (Լրճի մեջ նաւակը) Գամառ-Քաթիպայ	32
Երգ նահատակաց յիշատակին (Ազատութեան սիրոյն) Եղանակ Յ. Սիսանեանի	35
Խանի երգը (Լուսին չըկար) պատկերով	36
Յոյս (Ահա կ'երբամ սիրելի մայր)	38
Կենսագրական նօթեր Եղիա Մ. Տնտեսեան, պատկերով	40
Գիւղական աղջիկ (Գիւղական աղջիկ եմ) Մ. Թաղեատ- եանց, Եղանակ Տնտեսեանի	42
Հրաւեր (Տեսէք աղաւնին)	43
Գողթնի քնար (Թէ նայրենիւաց պակաղիր) Գ. . Վ. Սրուանձտեանց	45

Երգ ուրախութեան (Ամա քածակ) Ա. Պ. Փափազեան	
Եղանակ Տ. Չուհաճեան	47
Մեր Հալրենիքի սիրուն	49
Երգ շղթայակապ Հայոց (Ի զուր են ի զուր) Խ. Եղբ. Կարոլէյ	51
Խաւարել եմ ինչպէս գիշեր	52
Վանեցի մօր երգը (պրօքի սըղայշեմ օրօներ) Գամառ-Բաթիպա	53
Գէորգ Զավուշի երգը (Թուրքը լսու, Եղայի. Բ. Կանաչեան)	54
Քաջ Անդրանիկին (Դարձեալ փայլեց)	56
Մենք անկեղծ դինուոր ենք	57
Ի դէն (Ազատութեան այն վառ. սկրը)	58
Խրստ (Երբու Ազգին զանը)	59
Հայրիկ ջան (Եկել է զարուն)	60
Կենսադրական նօթեր երիմեան Հայրիկ պատկերով	
Ա. Ալպօյտճեան	62
Շարժում հայրենեաց (Զայնը նիշեց Երգումի)	69
Հառաշանք Սարդիս ջան Եռիլունեանի պատկերով (Երբ ալեկոծ)	71
Երգ մեռանող հայրենառէրի (Ազնիւ. ընկեր) Ա. Շահազիլեանց	73
Օրօր (Արի՛ իմ սոխակ) Գամառ-Բաթիպա	74
Սատուն (Սատուն գաւառ նին)	75
Նախանձ (Երբ կը տեսնեմ) Մինստ Զերազ պատկերով	
Եղանակ Գ. Փ. Գրիգոր	78
Ողբերգ (Դըմենց զիւերև) Պետրոս Դուրիան պատկերով	
Եղանակ Ա. Մորրիեան	79
Բ. ՄԱՐ	
*Անտառին մէջ (Ոչ անիրաւ եին) Ե. Եղ. Դուրիան	
Եղանակ Ա. Մորրլեանի	83
Սերեմճեանի յիշատակին (Վերֆերով լի)	85
Գարուն (Ո՞ն ինչ անուօ) Մ. Պէշիքթաշլանի պատկերով	
Եղանակ Տ. Չուհաճեան	87

Երդ ազատութեան (Ազատ Ասուածն) Մ . Եալբանդեանց	89
Քայլերդ Զէյթունցւոյ (Զեյթունցի Ենի)	91
Երազ (Ես լսեցի մի անուշ)	92
Զայն տուր ո՞վ ֆէտա	93
*Անցորդին (Անցորդ ուա գետին) Լ . Էսաճեանեան Եղնկ .	
Ա . Մորրլեանի պատկերով	94
Անդրանիկին (Իրեւ արծիւ)	96
*Կոյր Պապուկը (Քրտինիս սրբով) Ե . Տէմիրճիպաշեան	
պատկերով , եղանակ Ա . Մորրլեանի	98
Եղբայր եմք մենք (Ե բիւր ձայնից) Մ . Պէշիկթաշլեան	100
Գաղտնիքո (Ոչ բռչունին) Կ . Ռոկեան , եղնկ . Յ . Ախանեանի	102
Խորէն Նարակէյ բանաստեղծ-երգահան	104
Զուլում աշխարհ (Սիրեցի եարքս տարան)	105
*Սուդ Մայր Հայաստանի (Իմ սիրելի զաւակունիս) Եղնկ .	
Ա . Մորրլեանի	106
Մենք պէտք է կոռւենք	108
Լեռն Սոստուր , երգահան-դաշնակահար	109
Ճախարակ (Մանի՛ր մանիր) Դ . Աղայեանց	110
Բաֆֆի վիպագլր-դրագէտ	112
*Երդ (Քոյր մօսեցիր) Միսաք Մեծարենց Եղկ . Ա . Մորրլեանի	113
Պապա Համբարձում երաժիշտ	115
Դարդս լացէք ուրի սմբուլ	117
*Ցեղին յուսութքը (Քընարս գինիին մէջ) Լ . Էսաճանեան	
Եղանակ Ա . Մորրլեանի	118
*Երգեր ու վէրքեր (Օսար ամայի) Ա . Իսահակեան Եղնկ .	
Ա . Մորրլեանի	120
Հայկակներուն որորանը (Եինուած է ան նոնիով) Դ . Վարուժան , եղանակ Յ . Ախանեանի	122
Բարսեղ Կանաչեան , երաժիշտ ջութակահար	125

